

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม โครงการกักเก็บผลิตไฟฟ้าลุ่มน้ำท่าเสา ระยะที่ 2 ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ 3/2556 เมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2556 เพื่อให้เป็นไปตามมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ โครงการกักเก็บผลิตไฟฟ้าลุ่มน้ำท่าเสา ระยะที่ 2 ปัจจุบันโครงการฯ อยู่ในระยะดำเนินการ โดยมีขนาดกำลังการผลิตติดตั้งรวมทั้ง 12 ชุด 27.60 เมกะวัตต์ ปริมาณการซื้อขายไฟฟ้าตามสัญญาสูงสุด 24 เมกะวัตต์ และได้รับอนุญาตผลิตพลังงานควบคุมจากกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.) เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2561 และแจ้งเริ่มประกอบกิจการพลังงานต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (สำนักงาน กกพ.) เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2561 โดย กฟผ. ได้ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้ครอบคลุมตามที่รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม กำหนดไว้ โดยรายงานฉบับนี้จัดทำขึ้นเป็นฉบับที่ 12 เพื่อรายงานผลการดำเนินการตามมาตรการฯ ในระยะดำเนินการ ระหว่างเดือนกรกฎาคม-ธันวาคม 2564 สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

1. ผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม

กฟผ. ยังคงถือปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม ในระยะดำเนินการ ตามที่ระบุในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัด

2. ผลการปฏิบัติตามมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

กฟผ. ได้ดำเนินการตามมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม ในระยะดำเนินการ ระหว่างเดือนกรกฎาคม-ธันวาคม 2564 สรุปได้ดังนี้

2.1 ระดับเสียง

2.1.1 การตรวจวัดระดับเสียงโดยทั่วไป

ผลการตรวจวัดระดับเสียงโดยทั่วไป จำนวน 6 จุดตรวจวัด ระหว่างวันที่ 12-16 พฤศจิกายน 2564 ดำเนินการตรวจวัดโดยบริษัท เอแอลเอส แลบบอราทอรี กรุ๊ป (ประเทศไทย) จำกัด พบว่า ค่าระดับเสียงเฉลี่ย 24 ชั่วโมง (L_{eq24hr}) ค่าระดับเสียงสูงสุด (L_{max}) ซึ่งทุกจุดตรวจวัดมีค่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด ส่วนค่าระดับเสียงเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 90 (L_{90}) และค่าระดับเสียงเฉลี่ยกลางวัน-กลางคืน (L_{dn}) ไม่มีค่ามาตรฐานกำหนด

2.1.2 ติดตามตรวจสอบสมรรถนะการได้ยินและตรวจสอบสุขภาพทั่วไปให้กับประชาชนบริเวณหมู่ 6 และหมู่ 10 ปีละ 2 ครั้ง ในช่วงฤดูร้อน และฤดูหนาว

ดำเนินการจัดกิจกรรมโครงการเฝ้าระวังด้านสุขภาพอนามัยของประชาชนตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่โครงการกักเก็บผลิตไฟฟ้าลุ่มน้ำท่าเสา ระยะที่ 2 ตามแผนงานต้องตรวจสอบสมรรถนะการได้ยินและตรวจสอบสุขภาพทั่วไปให้กับประชาชน ชุมชนที่ 1 มิตรภาพคลองไผ่สามัคคี, ชุมชนบ้านเขายายเที่ยงเหนือ หมู่ที่ 6 และชุมชนบ้านเขายายเที่ยงใต้หมู่ที่ 10 ระหว่างวันที่ 20-21 ธันวาคม 2564

2.1.3 ติดตั้งจอภาพรายงานผลการตรวจวัดระดับเสียง บริเวณศาลาประชาคมหมู่ 6

ได้ติดตั้งบอร์ดรายงานผลการตรวจวัดระดับเสียง บริเวณศาลาประชาคม หมู่ที่ 6 เพื่อแจ้งให้ชุมชนโดยรอบ รับทราบผลการตรวจวัดระดับเสียง ที่ตรวจวัดอยู่ในพื้นที่โครงการกักกันลม และพื้นที่ชุมชนโดยรอบ

2.1.4 ติดตามตรวจสอบการรอดตายของต้นไม้ที่ปลูกและทำการปลูกซ่อมทันที

ได้ดำเนินการติดตามตรวจสอบการรอดตายของต้นไม้ที่นำมาปลูกกลับคืนภายหลังจากการก่อสร้าง ซึ่งเป็นไม้ดั้งเดิมของพื้นที่ จำนวน 249 ต้น ระหว่างวันที่ 1-4 ธันวาคม 2564 พบว่า มีอัตราการรอดตาย ร้อยละ 74.7 ซึ่งโรงไฟฟ้าฯ ได้ดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ที่ปลูกกลับคืนอย่างสม่ำเสมอ และได้ดำเนินการปลูกต้นไม้ เพิ่มเติม จำนวน 176 ต้น ในบริเวณต้นกักกันลม

2.2 การชะล้างพังทลายของดิน

ได้ดำเนินการตรวจสอบแนวคันดินป้องกันการพังทลายของดินลงสู่แหล่งน้ำ พร้อมดูแลบำรุงรักษาหญ้าแฝก หญ้าคา ที่ปกคลุมยึดหน้าดินในบริเวณที่มีความลาดชัน ซึ่งยังอยู่ในสภาพดี ไม่เกิดการพังทลายของดิน โดยจากผลงานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน บริเวณโครงการกักกันลมผลิตไฟฟ้าลำตะคอง เมื่อปี 2562 พบว่า โครงการกักกันลมฯ ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีความลาดชันต่ำ และมีป่าผลัดใบปกคลุมพื้นที่ มีอัตราการสูญเสียดินในระดับน้อยมาก ตามเกณฑ์ของกรมพัฒนาที่ดิน

2.3 คุณภาพน้ำผิวดิน

ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำผิวดิน จำนวน 2 จุดตรวจวัด ได้แก่ จุดตรวจวัดที่ 1 ห้วยซับผักหนาม บริเวณท้ายที่ตั้งกักกันลมต้นที่ 1-12 และจุดตรวจวัดที่ 2 ห้วยซับห้วย บริเวณท้ายแนวถนนของสถานีไฟฟ้า เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2564 ดำเนินการโดยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า จุดตรวจวัดที่ 1 ผลการตรวจวัดมีค่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานฯ ทุกดัชนีตรวจวัด และในจุดตรวจวัดที่ 2 ผลการตรวจวัดส่วนใหญ่มีค่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานฯ ยกเว้น ค่าออกซิเจนละลาย ค่าบีโอดี และค่าแบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม มีค่าไม่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานฯ เนื่องจากในจุดตรวจวัดที่ 2 เป็นแอ่งน้ำขนาดใหญ่และน้ำค่อนข้างนิ่ง จึงเกิดการสะสมของสารอินทรีย์จากการเน่าสลายของพืชน้ำ แบคทีเรียมีการใช้ออกซิเจนในการย่อยสลายสารอินทรีย์ในน้ำมากขึ้น ส่งผลให้ค่าออกซิเจนละลายในน้ำมีค่าต่ำลง และค่าบีโอดีมีค่าสูงขึ้น ส่วนค่าแบคทีเรียในกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์มที่มีค่าสูง อาจเกิดจากการทำเกษตรกรรมและปศุสัตว์ในบริเวณใกล้เคียง ส่งผลให้เกิดการชะล้างของเสียจากกิจกรรมดังกล่าวลงสู่แหล่งน้ำ ทั้งนี้การดำเนินงานของโครงการฯ ไม่มีการระบายน้ำทิ้งลงสู่แหล่งน้ำและไม่ได้ก่อให้เกิดผลกระทบเกี่ยวกับอินทรีย์สารแต่อย่างใด

2.4 ทรัพยากรป่าไม้

ดำเนินการติดตามตรวจสอบทรัพยากรป่าไม้ และการปลูกป่าทดแทน พร้อมทั้งติดตามตรวจสอบการรอดตาย และปลูกซ่อมแซม และดำเนินการจัดกิจกรรมปลูกป่าโครงการปลูกป่าคืนสู่ธรรมชาติ คืนธรรมชาติสู่ผืนดิน จำนวน 50 ไร่ ได้แก่ กล้าไผ่กิมซุง ไผ่ซางหม่น จำนวน 2,000 กล้า และไม้ป่ายืนต้น ได้แก่ ชี้เหล็ก พะยูง ยาง และไม้ชนิดอื่นๆ รวม จำนวน 3,000 ต้น เมื่อวันที่ 9 ก.ค. 64 รวมทั้งจัดกิจกรรมปลูกป่าลอยฟ้า ณ ผาวยายเที่ยง ตลอดปี 2564 จำนวน 40,760 ต้น

2.5 ทรัพยากรสัตว์ป่า

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย โดยโรงไฟฟ้าลุ่มน้ำคลองชลภาวัฒนา ได้มอบหมายให้มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ดำเนินงานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านผลกระทบต่อสัตว์ป่าบริเวณโครงการกักเก็บผลิตไฟฟ้าลุ่มน้ำคลอง โดยเริ่มศึกษาวิจัยฯ ตั้งแต่วันที่ 4 มิถุนายน 2562 ถึงวันที่ 30 สิงหาคม 2563 ปัจจุบันโครงการวิจัยฯ ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว และผลการวิจัยฯ ได้สรุปในรายงานฉบับที่ 10 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2563)

2.6 นิเวศวิทยาแหล่งน้ำ และทรัพยากรประมง

ผลการติดตามตรวจสอบนิเวศวิทยาแหล่งน้ำ และทรัพยากรประมง เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2564 จำนวน 2 จุดตรวจวัด ซึ่งเป็นจุดตรวจวัดเดียวกับจุดตรวจวัดคุณภาพน้ำผิวดิน ดำเนินการโดยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยผลการสำรวจสรุปได้ดังนี้

แพลงก์ตอนพืช ที่สำรวจพบทั้งสิ้น 33 ชนิด 25 สกุล 15 ครอบครัว 8 อันดับ 5 ชั้น 3 ดิวิชัน มีค่าเฉลี่ยของปริมาณเท่ากับ 729-1,787 ยูนิต์ต่อลิตร โดยแพลงก์ตอนพืชที่พบมากที่สุด คือ สาหร่ายสีเขียวแกมน้ำเงิน

แพลงก์ตอนสัตว์ ที่สำรวจพบทั้งสิ้น 3 ไฟลัม 4 ชั้น 5 อันดับ 9 ครอบครัว 10 สกุล 10 ชนิด 1 กลุ่ม และ 1 ระยะวัยอ่อน มีปริมาณเท่ากับ 54-675 ตัวต่อลิตร โดยแพลงก์ตอนสัตว์ที่พบมากที่สุด คือ โรติเฟอร์

สัตว์หน้าดิน ที่สำรวจพบทั้งสิ้น 2 ไฟลัม 2 ชั้น 3 อันดับ 5 วงศ์ 5 ชนิด มีจำนวน 15-74 ตัวต่อตารางเมตร โดยสัตว์หน้าดินที่พบแสดงให้เห็นว่า ที่ห้วยซับผักหนาม มีคุณภาพน้ำอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับสูง เหมาะสมต่อการเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์หน้าดินบางชนิด ส่วนที่ห้วยซับหวาย แสดงให้เห็นว่า มีคุณภาพน้ำอยู่ในระดับปานกลาง

พันธุ์ปลา ที่สำรวจพบทั้งสิ้น 1 วงศ์ 1 ชนิด ทั้ง 2 จุดตรวจวัด สำหรับปลาที่จับได้เป็นลูกปลา และปลาขนาดเล็กที่อาศัยตามพรรณไม้ในบริเวณชายฝั่ง ซึ่งเป็นกลุ่มปลากินสัตว์ และไม่พบปลาเศรษฐกิจ และจากการสำรวจยังพบลูกเขียดจำนวนมาก และลูกแมลงน้ำ ซึ่งกินสัตว์น้ำวัยอ่อนเป็นอาหาร

พรรณไม้น้ำ ที่สำรวจพบทั้งสิ้น 12 วงศ์ 20 ชนิด โดยพบพรรณไม้น้ำ 3 ประเภท ได้แก่ วัชพืช พืชชายน้ำ และพืชใล้น้ำ โดยที่ห้วยซับผักหนาม พบพืชชายน้ำเป็นส่วนใหญ่ ส่วนห้วยซับหวาย พบพืชใล้น้ำเป็นส่วนใหญ่

2.7 คุณค่าคุณภาพชีวิต

2.7.1 การติดตามตรวจสอบสภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

โครงการกักเก็บผลิตไฟฟ้าลุ่มน้ำคลอง ระยะที่ 2 ไม่พบข้อร้องเรียน หรือร้องทุกข์ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโครงการฯ ระหว่างเดือนกรกฎาคม-ธันวาคม 2564

2.7.2 การติดตามตรวจสอบผลกระทบด้านสังคมและการมีส่วนร่วม

การติดตามตรวจสอบความคิดเห็นของประชาชนด้านสังคม และการมีส่วนร่วม ในปี 2564 ดำเนินการระหว่างวันที่ 5-8 ตุลาคม 2564 โดยผลสำรวจทัศนคติของชุมชนในภาพรวมที่มีต่อ กฟผ. พบว่า ส่วนใหญ่ของผู้ให้สัมภาษณ์ ร้อยละ 94 เห็นว่า โครงการฯ ของกฟผ. มีประโยชน์ต่อชุมชน, ไม่ทราบ/ไม่แน่ใจ ร้อยละ 1 และ ร้อยละ 5 ที่เห็นว่า ไม่มีประโยชน์ ทั้งนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ระบุว่า โครงการฯ ของกฟผ. มีประโยชน์ในภาพรวมต่อชุมชน ในด้านการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญมากยิ่งขึ้น ช่วยให้เกิดการจ้างงาน ช่วยให้เศรษฐกิจในชุมชนดีขึ้น